

P

‘Laat kinderrechten nooit meer in Lockdown gaan’

Kinderrechtencommissaris stelt jaarverslag online voor

‘Was het mondkapje een blinddoek die ons empathisch vermogen aantast?’ Dat vraagt kinderrechtencommissaris Caroline Vrijens zich af in het jaarverslag dat ze op 18 november voorstelt, in de week van de Internationale Kinderrechtendag.

Het Kinderrechtencommissariaat vraagt aandacht voor de impact van de coronamaatregelen op kinderen en jongeren en op hun rechten. De conclusie: ‘Laat kinderrechten nooit meer in lockdown gaan. De neveneffecten zijn onverantwoord groot en kunnen nog heel lang doorwerken. Veel kinderen en jongeren zijn meer dan anders geconfronteerd met geweld en stress, liepen schoolachterstand op, zetten stappen achteruit in hun ontwikkeling door de begeleiding of de steun die ze moesten missen met hun beperking of mentale kwetsbaarheid.’

Van september 2019 tot augustus 2020 namen meer dan 1.100 mensen contact op met het Kinderrechtencommissariaat. Vooral opvoedingsverantwoordelijken of familieleden (59%) die een vastgelopen situatie van een minderjarige voorleggen. Ook bezorgde professionals (23%) uit onderwijs, welzijn, gezondheidszorg en migratie weten het Kinderrechtencommissariaat te vinden. Tot slot kloppen kinderen en jongeren (8%) zelf aan bij de Klachtenlijn. De meeste van die minderjarigen zijn 14, 16, 17 of 18 jaar.

Meldingen over problemen op school spannen de kroon (31%). Dan volgen meldingen over problemen thuis (27%), vaak in scheidingen. Op de derde plaats komen problemen in hulp aan minderjarigen (22%). Daarna volgen kinderen op de vlucht (5%) en contacten met justitie en politie (4%).

In de voorstelling van het jaarverslag focust kinderrechtencommissaris Caroline Vrijens op de rechten van kinderen en jongeren in coronatijd.

De eerste lockdown zette de kinderrechten zwaar onder druk. Het recht op onderwijs, op bescherming tegen huiselijk geweld, op contact met je ouders en het recht op spel en vrije tijd werden sterk ingeperkt.

Het jaarverslag toont het topje van de ijsberg. De coronacrisis is nog niet voorbij. Corona blijft de mentale gezondheid van kinderen, jongeren en hun ouders op de proef stellen.

De belangrijkste lockdownles is dat kinderen en hun rechten op de radar moeten blijven. Kinderrechten moeten dé richtingaanwijzer zijn. Dat kan het best door kinderen en jongeren een stem te geven over elke maatregel die er nog komt en in de evaluatie van de maatregelen.

De afwachtende houding bij de start van de lockdown vertaalde zich al snel in ongelof: Wat primeert? De volksgezondheid en de strikte maatregelen? Of de veiligheid en het welzijn van de kinderen?

Bezorgde ouders en grootouders, leerkrachten, brugfiguren en jeugdwelzijnswerkers zochten bij de Klachtenlijn van het Kinderrechtencommissariaat oplossingen voor de meest kwetsbare kinderen en jongeren die van de radar dreigden te verdwijnen.

Grootouders belden ons omdat ze hun kleinkinderen misten. Ouders begaven het stilaan onder de druk van thuiswerk en pre-teaching. Jongeren op de vlucht die bescherming en opvang zochten, konden zich alleen nog online registreren en soms ging dat mis.

Ouders konden hun kinderen in een voorziening niet meer bezoeken en omhelzen.

Sommige kinderen moesten weken alleen thuis spelen. Jongeren voelden zich steeds minder goed en misten hun hobby's en hun vrienden.

De verontwaardiging en het ongenoegen was groot want alle kinderen en jongeren waren getroffen: de scholen waren dicht en sport, spel en ontspanning vielen weg.

De kinderrechtencommissaris schuift enkele lockdownlessen naar voren om kinderen en hun rechten op de radar te houden.

Draag zorg voor de connectie tussen school en leerlingen

Hou scholen maximaal open

De rol van de school is te belangrijk. Zeker voor kinderen en jongeren die opgroeien in een kwetsbare situatie. Als scholen toch sluiten, moeten ze zo vlug mogelijk weer open. De connectie met de leerlingen moet altijd bewaard blijven. Voor sommige leerlingen is digitaal onderwijs geen alternatief. Hun scholen moeten altijd open blijven.

Niet iedereen kan digitaal mee

Het is ook een illusie dat alle kinderen en jongeren digitaal mee kunnen. Om digitaal te connecteren, moeten scholen hun leerlingen ondersteunen. Ook de volgende jaren moeten scholen daar extra op focussen.

Heb aandacht voor leerachterstand door corona

Scholen moeten ook aandacht hebben voor mogelijke leerachterstand door corona en zoeken naar manieren om iedereen weer mee te krijgen.

Bied onderwijs op maat

Digitaal onderwijs biedt ook extra kansen op onderwijs op maat. Bijvoorbeeld voor hoogbegaafde kinderen zodat die genoeg gestimuleerd worden en tegelijk naar school kunnen gaan om contact te hebben met leeftijdsgenoten.

Blijf continuïteit garanderen in jeugdhulp en voor kinderen met een beperking

Garandeer continuïteit in de zorg

De zorg voor minderjarigen en de continuïteit ervan moet altijd voorop blijven staan en de aanpak moet menselijker. Weggevallen hulp zorgde in sommige gezinnen voor drama's. Denk aan kinderen met een beperking en hun gezin. We moeten er alles aan doen om nog meer in connectie te blijven met kwetsbare gezinnen.

Evalueer de terugkeer naar huis

De overheid en de voorzieningen moeten een evaluatie maken van de terugkeer naar huis van heel wat kinderen en jongeren in de eerste lockdown. Hoe snel konden

kinderen en jongeren terug naar de voorziening als het thuis niet lukte? Wat is er misgelopen bij kinderen en jongeren die naar huis gingen in het begin van de lockdown?

En ook de omgekeerde oefening is nodig: Bij hoeveel kinderen en jongeren die naar huis gingen, liep het wel goed? Kunnen die thuis blijven wonen? Bleven ze misschien ten onrechte te lang geplaatst?

Behoud onlinehulpverlening waar het kan en bepaal waar online geen optie is

We moeten uit de onlinehulpverlening ook leren voor de toekomst. Voorzieningen en hulpverleners hebben veel geleerd over digitale hulpverlening en digitaal contact met de buitenwereld. Dat moeten we vasthouden. En we moeten ook bepalen wanneer online echt geen optie is.

Het stopzetten van de fysieke hulpverlening moet ook geëvalueerd worden. Hulp die wegviel, zorgde wellicht voor drama's in gezinnen met geweld of voor een heel zware periode voor kinderen met een beperking en hun ouders. Die gezinnen moesten heel wat ondersteuning missen door de regels. We hoorden verhalen van ouders die er echt helemaal doorzitten, nog altijd. En van kinderen die achteruitgingen doordat hun therapie stopte.

Beschouw de leefgroep altijd als een bubbel

Alle respect voor de veiligheidsmaatregelen, maar er moet naast de fysieke gezondheid ook aandacht zijn voor het mentale welzijn van kinderen en jongeren. Een leefgroep moet altijd als een bubbel beschouwd worden.

Schort het bezoekrecht nooit meer op

We kregen het signaal dat er geen opschorting van het bezoekrecht meer komt en minder opgelegde quarantaines. Dat is goed nieuws.

Organiseer nooit meer quarantaines op dezelfde schaal

De quarantainemaatregelen moeten rekening houden met de leeftijd, de gemoedstoestand en de draagkracht van kinderen en jongeren. We blijven dat op de voet volgen want blijven daar erg bezorgd over.

Test prioritair jongeren in de jeugdhulp en in voorzieningen

Jongeren in de jeugdhulp prioritair testen, is belangrijk om te voorkomen dat ze nooit lang in afzondering moeten. We moeten ook nadenken over andere manieren om het besmettingsrisico in te perken dan alleen maar met volledige quarantaines.

Hou rekening met de grotere kwetsbaarheid van kinderen op de vlucht

Garandeer altijd het recht op opvang

Blijf altijd het recht op opvang garanderen voor alle minderjarigen en hun gezin. En zeker voor de meest kwetsbaren.

Hou altijd een fysiek loket open om asiel aan te vragen

Werp nooit meer extra drempels op en hou altijd een fysiek loket open: met alleen maar onlineregistratie om asiel aan te vragen, gaat er te veel mis.

Zet een tijdelijke stop op uithuiszettingen

Corona zette het recht op menswaardig wonen van heel wat kinderen en jongeren enorm onder druk. In de eerste lockdown kwamen er heel wat maatregelen om gezinnen te beschermen. Bijvoorbeeld om te zorgen dat ze in hun huis konden blijven ondanks plots inkomensverlies. Er was een moratorium op uithuiszettingen. Brussel voerde dat moratorium opnieuw in. Hopelijk volgt Vlaanderen snel.

Garandeer het recht op ontspanning van kinderen op de vlucht

Kinderen op de vlucht zijn in de eerste plaats kinderen. Met kinderrechten. Ook het recht op ontspanning en vrije tijd.

Trek lockdownlessen uit goede praktijken voor gezin en vrije tijd

Gun ook kinderen hun publieke ruimte

Verschillende gemeentebesturen ontwikkelden goede praktijken om ook in de lockdown infrastructuur veilig open te stellen voor kinderen. Blijf publieke ruimte ontsluiten voor kinderen en jongeren die dat nodig hebben. Sluit speeltuinen, hangplekken of skateparken niet meer volledig, maar zoek alternatieven: ze openhouden met toezicht bijvoorbeeld.

Laat jeugdwerkers connectie behouden

Laat jeugdwelzijnswerkers en jeugdwerkers bezoeken afleggen bij de kinderen en jongeren over wie ze zich zorgen maken.

Maak bubbels van gezinnen die elkaar ondersteunen

Corona legt de kwetsbaarheid van onze samenleving bloot, maar ook haar kracht. Als er iets positief is aan de crisis, dan wel het vernieuwde gevoel van samenhang, de inzet van vrijwilligers, de vele blijken van empathie en solidariteit, van zorg en creativiteit. Hopelijk worden dat samen met de basisrechten van kinderen en jongeren de échte richtingaanwijzers voor de toekomst. Want élk kind moet een prioriteit zijn.

Einde bericht

Interview met de kinderrechtencommissaris?

Hilde Cnudde, communicatieadviseur

hilde.cnudde@vlaamsparlement.be

Mobiel: 0473-98 04 09 – Secr.: 02-552 98 00

Het jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat staat vanaf 18 november 2020 om 12.30 u online op:

<https://www.kinderrechtencommissariaat.be/actueel/online-voorstelling-jaarverslag-laet-kinderrechten-nooit-meer-lockdown-gaan>

Opkomen voor kinderrechten

Elke dag krijgt het Vlaams Kinderrechtencommissariaat signalen van kinderen, jongeren en professionals. Het bemiddelt, onderzoekt klachten en adviseert het beleid. Altijd met het oog op de goede naleving en toepassing van kinderrechten in Vlaanderen.

Het Kinderrechtencommissariaat is de Vlaamse pleitbezorger van kinderrechten, opgericht door het Vlaams Parlement.

www.kinderrechtencommissariaat.be

@KRcommissaris

#JvKRC20